KOMISSION ASETUS (EY) N:o 2096/2005,

annettu 20 päivänä joulukuuta 2005,

lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa 10 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 550/2004 (palveluntarjonta-asetus) [1] ja erityisesti sen 4 ja 6 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EY) N:o 550/2004 mukaisesti komission on vahvistettava yhteiset vaatimukset lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiselle kaikkialla yhteisössä. Asetus, jota sovelletaan sellaisenaan, on paras väline tähän tarkoitukseen.

(2) Yhteisössä tapahtuvan lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen olisi perustuttava jäsenvaltioiden myöntämään lupaan. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajille, jotka täyttävät yhteiset vaatimukset, olisi myönnettävä lupa asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan mukaisesti. Niiden lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien, joilla on mahdollisuus toimia ilman lupaa, pitäisi pyrkiä noudattamaan yhteisiä vaatimuksia niin suuressa määrin kuin se niiden oikeudellisen aseman huomioon ottaen on mahdollista.

(3) Asetuksen (EY) N:o 550/2004 6 artiklan mukaisesti vahvistettavien yhteisten vaatimusten soveltaminen ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden omaa ilmatilaansa koskevaan suvereniteettiin eikä jäsenvaltioiden sellaisiin tarpeisiin, jotka liittyvät yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen ja puolustuskysymyksiin, siten kuin yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista 10 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 549/2004 (puiteasetus) [2] 13 artiklassa säädetään. Asetuksen (EY) N:o 549/2004 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhteisten vaatimusten ei pitäisi koskea sotilasoperaatioita tai -koulutusta.

(4) Lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen yhteisten vaatimusten määrittämisessä olisi otettava asianmukaisesti huomioon lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien oikeudellinen asema jäsenvaltioissa. Jos organisaatio lisäksi harjoittaa muuta toimintaa kuin lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista, asetuksen (EY) N:o 550/2004 6 artiklan mukaisesti vahvistettavia yhteisiä vaatimuksia ei pitäisi soveltaa tähän muuhun toimintaan tai resursseihin, jotka suunnataan muuhun toimintaan kuin lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen, jollei asiasta toisin säädetä.

(5) Kun yhteisiä vaatimuksia sovelletaan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajiin, tämä olisi toteutettava oikeassa suhteessa niihin riskeihin, jotka liittyvät kunkin palvelutyypin erityispiirteisiin, kuten käsiteltävien tapahtumien lukumäärään ja/tai luonteeseen sekä muihin piirteisiin. Jos tietyt lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat päättävät olla hyödyntämättä mahdollisuutta tarjota rajat ylittäviä palveluja ja ne tämän vuoksi luopuvat oikeudestaan vastavuoroiseen tunnustamiseen yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, kansallisella valvontaviranomaisella olisi oltava oikeus sallia kyseisille palveluntarjoajille tiettyjen lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevien yleisten vaatimusten ja tiettyjen ilmaliikennepalvelujen tarjoamista koskevien erityisten vaatimusten noudattaminen vastaavassa suhteessa. Tällöin lupaan liitetyissä ehdoissa pitäisi ottaa huomioon poikkeuksen luonne ja soveltamisala.

(6) Lupajärjestelmän asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi vuosikertomustensa yhteydessä toimitettava komissiolle kaikki tarvittavat tiedot kansallisten valvontaviranomaisten myöntämistä poikkeuksista.

(7) Erityyppisiin lennonvarmistuspalveluihin ei aina sovelleta samoja vaatimuksia. Tämän vuoksi on tarpeellista mukauttaa yhteiset vaatimukset kunkin palvelutyypin erityispiirteitä vastaaviksi.

(8) Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien asiana pitäisi olla näyttää toteen se, että ne täyttävät vaatimukset luvan voimassaoloajan ja kaikkien sen piiriin kuuluvien palvelujen osalta.

[1] EUVL L 96, 31.3.2004, s. 10.
[2] EUVL L 96, 31.3.2004, s. 1.

(9) Yhteisten vaatimusten tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi olisi luotava järjestelmä, jonka avulla voitaisiin säännöllisesti valvoa ja tarkastaa luvassa määriteltyjen yhteisten vaatimusten ja ehtojen noudattaminen. Kansallisen valvontaviranomaisen olisi tarkastettava palveluntarjoajan soveltuvuus ennen luvan antamista ja olisi vuosittain arvioitava niiden lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien toiminnan vaatimustenmukaisuus, joille se on myöntänyt luvan. Tämän vuoksi sen olisi laadittava ja saatettava vuosittain ajan tasalle ohjeellinen, riskinarviointiin perustuva tarkastusohjelma, joka kattaa kaikki siltä luvan saaneet palveluntarjoajat. Ohjelmalla olisi voitava tarkastaa kaikki asiankuuluvat lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien toiminnot kohtuullisessa määräajassa. Kansallisen valvontaviranomaisen, joka arvioi nimettyjen ilmaliikennepalvelujen ja sääpalvelujen tarjoajien vaatimustenmukaisuuden, olisi voitava myös tarkastaa kyseisen jäsenvaltion kansainvälisistä velvoitteista johtuvien asiaan liittyvien vaatimusten noudattaminen.

(10) Kansallisten valvontaviranomaisten vertaisarvioinneilla olisi edistettävä yhteistä lähestymistapaa lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien valvonnassa kaikkialla yhteisössä. Komission olisi järjestettävä nämä vertaisarvioinnit yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Ne olisi sovitettava yhteen Eurocontrolin turvallisuusvaatimusten (Eurocontrol Safety Regulatory Requirements, ESARR) täytäntöönpanon seuranta- ja tukiohjelman (Implementation Monitoring and Support Programme, ESIMS) sekä kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) johtaman turvallisuusvalvonnan yleisen tarkastusohjelman (Universal Safety Oversight Audit Programme, USOAP) puitteissa. Näin vältettäisiin työn päällekkäisyys. Jotta vertaisarviointi tarjoaisi mahdollisuuden kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen, olisi suositeltavaa, että kansalliset asiantuntijat kuuluisivat kansallisen valvontaviranomaisen tai yleisesti tunnustetun organisaation henkilöstöön.

(11) Eurocontrol on kehittänyt turvallisuusvaatimukset (ESARR), joilla on suuri merkitys tarjottujen ilmaliikennepalvelujen turvallisuuden kannalta. Asetuksen (EY) N:o 550/2004 mukaisesti komission olisi yksilöitävä ja vahvistettava asiaankuuluvat määräykset, jotka sisältyvät ilmaliikenteen hallinnan palveluntarjoajien turvallisuudenhallintajärjestelmien käyttöä koskevaan ESARR 3:een, riskien arviointia ja vähentämistä ilmaliikenteen hallinnassa koskevaan ESARR 4:ään sekä ilmaliikenteen hallinnan henkilöstöä ja turvallisuuteen liittyvissä operatiivisissa tehtävissä toimivaa teknistä henkilöstöä koskevaan ESARR 5:een. Asetuksen (EY) N:o 550/2004 5 artiklan mukaisesti komissio on esittänyt ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhteisön lennonjohtajan lupakirjasta ([1]), joka kattaa ESARR 5:n lennonjohtajia koskevat määräykset. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista esittää näitä määräyksiä uudestaan tässä asetuksessa. Olisi kuitenkin sisällytettävä säännökset siitä, että kansallisen valvontaviranomaisen on tarvittaessa tarkastettava, että ilmaliikennepalvelujen tarjoajan henkilöstöllä, ja erityisesti lennonjohtajilla, on asianmukaiset lupakirjat.

(12) Siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnan perusperiaatteista 21 päivänä marraskuuta 1994 annettu neuvoston direktiivi 94/56/EY ([2]) ja poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla 13 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY ([3]) kattavat ilmaliikenteen hallinnan turvallisuuteen liittyvien poikkeamien raportointia ja arviointia koskevat ESARR-määräykset. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista esittää näitä määräyksiä uudestaan. Olisi kuitenkin sisällytettävä turvallisuuteen liittyviä poikkeamia koskevat uudet säännökset siitä, että kansallisen valvontaviranomaisen on tarkastettava, ovatko ilmaliikennepalvelujen tarjoajan sekä viestintä- suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoajan järjestelyt riittäviä tällaisten poikkeamien raportointiin ja niiden arviointiin. Ilmaliikenteen hallinnan turvallisuusvalvontaa koskevaan ESARR 1:een ja ilmaliikenteen hallintajärjestelmien ohjelmistoja koskevaan ESARR 6:een sisältyvät asiaankuuluvat määräykset olisi yksilöitävä ja vahvistettava erillisillä yhteisön säädöksillä.

(13) Erityisesti olisi tiedostettava, että ensiksi turvallisuudenhallinta on juuri se ilmaliikennepalvelujen osa-alue, jolla varmistetaan kaikkien turvallisuusriskien yksilöiminen, arvioiminen ja vähentäminen tyydyttävällä tavalla, ja toiseksi että muodollisella ja systemaattisella turvallisuudenhallinnan lähestymistavalla saavutetaan paras mahdollinen turvallisuuden taso siten, että tulokset ovat helposti nähtävissä ja jäljitettävissä. Komission olisi pidettävä ajan tasalla ilmaliikennepalveluihin sovellettavat turvallisuusvaatimukset ja täsmennettävä niitä edelleen, jotta varmistettaisiin mahdollisimman korkea turvallisuuden taso, tämän kuitenkaan vaikuttamatta asemaan, joka Euroopan lentoturvallisuusvirastolle saatetaan määritellä tulevaisuudessa.

(14) Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien olisi toiminnassaan noudatettava asiaankuuluvia ICAOn normeja. Rajat ylittävän palvelujen tarjoamisen helpottamiseksi Eurocontrolin kanssa tiiviissä yhteistyössä työskentelevien jäsenvaltioiden ja komission olisi pyrittävä niiden erojen vähentämiseen mahdollisimman pieniksi, joita jäsenvaltioiden ilmoitusten perusteella havaitaan ICAOn lennonvarmistuspalveluja koskevien vaatimusten soveltamisessa, jotta saataisiin aikaan jäsenvaltioiden yhteinen, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan normisto, jolla edistettäisiin yhteisten lentosääntöjen kehittämistä.

([1]) KOM(2004) 473, ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

([2]) EYVL L 319, 12.12.1994, s. 14.

([3]) EUVL L 167, 4.7.2003, s. 23.

(15) Erilaisten kansallisten vastuuvelvollisuutta koskevien järjestelyjen ei pitäisi estää lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia tekemästä sopimuksia rajat ylittävästä palveluntarjonnasta, heti kun ne ovat tehneet järjestelyjä kattaakseen sovellettavaan lakiin perustuvista korvausvelvoitteista aiheutuvat tappiot. Käytetyn menettelyn olisi oltava kansallisen lainsäädännön mukainen. Jäsenvaltioiden, jotka sallivat lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen ilmatilassaan tai osassa sitä ilman asetuksen (EY) N:o 550/2004 mukaista lupaa, olisi vastattava kyseisten palveluntarjoajien vastuiden kattamisesta.

(16) Vaikka ESARR 4:ssä määritellään sellaisten onnettomuuksien suurin hyväksyttävä todennäköisyys Euroopan siviili-ilmailukonferenssin (European Civil Aviation Conference, ECAC) piiriin kuuluvalla alueella, joissa ilmaliikenteen hallinta on suoraan myötävaikuttavana tekijänä, kaikkien vakavuusluokkien suurimpia hyväksyttäviä todennäköisyyksiä ei ole vielä vahvistettu. Jäsenvaltioiden ja komission pitäisi yhdessä Eurocontrolin kanssa laatia valmiiksi nämä todennäköisyydet ja saattaa niitä ajan tasalle sekä kehittää mekanismeja, joiden avulla niitä voitaisiin soveltaa erilaisissa olosuhteissa.

(17) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat asetuksen (EY) N:o 549/2004 5 artiklalla perustetun yhtenäisen ilmatilan komitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista. Kyseisiä yhteisiä vaatimuksia ei kuitenkaan sovelleta

a) muuhun palveluntarjoajan toimintaan kuin lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen,

b) resursseihin, jotka suunnataan muuhun toimintaan kuin lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen,

jollei liitteessä I tai II toisin säädetä.

Tässä asetuksessa yksilöidään ja vahvistetaan seuraavien Eurocontrolin turvallisuusvaatimusten (ESARR) pakolliset määräykset, jotka ovat merkityksellisiä lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien lupien kannalta:

a) ESARR 3 ilmaliikenteen hallintapalvelun tarjoajien turvallisuusjärjestelmien käytöstä, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2000;

b) ESARR 4 riskien arvioinnista ja vähentämisestä ilmaliikenteen hallinnassa, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2001;

c) ESARR 5 ilmaliikenteen hallintapalvelun henkilöstöstä; turvallisuuteen liittyvissä operatiivisissa tehtävissä toimivaa teknistä henkilöstöä koskevat vaatimukset, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2002.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksessa (EY) N:o 549/2004 vahvistettuja määritelmiä.

2. Niiden määritelmien lisäksi, joihin 1 kohdassa viitataan, tässä asetuksessa tarkoitetaan

a) ’lentotyöllä’ ilma-aluksen toimintaa, jossa alusta käytetään erityispalveluihin esimerkiksi maatalouden, rakennustoiminnan, valokuvauksen, kartoituksen, tähystyksen, partioinnin, etsintä- ja pelastustoiminnan tai lentomainonnan aloilla;

b) ’kaupallisella ilmakuljetuksella’ kaikkea sellaista ilma-aluksen toimintaa, jossa kuljetetaan matkustajia, rahtia tai postia maksua tai vuokraa vastaan;

c) ’funktionaalisella järjestelmällä’ järjestelmien, menettelyjen ja henkilöstöresurssien yhdistelmää, joka on muodostettu ilmaliikenteen hallinnan alan toiminnon suorittamista varten;

d) ’yleisilmailulla’ kaikkea muuta siviili-ilma-aluksen toimintaa kuin kaupallista ilmakuljetusta tai lentotyötä;

e) ’kansallisella valvontaviranomaisella’ jäsenvaltion asetuksen (EY) N:o 549/2004 4 artiklan mukaisesti kansalliseksi viranomaiseksi nimeämää/nimeämiä tai perustamaa/perustamia elintä tai elimiä;

f) ’vaaratekijällä’ kaikkia edellytyksiä, tilanteita tai olosuhteita, jotka saattavat aiheuttaa onnettomuuden;

g) ’toiminnallisella organisaatiolla’ organisaatiota, joka on vastuussa ilmaliikennettä, viestintä-, suunnistus- tai valvontapalveluja tukevien teknisten palvelujen tarjoamisesta;

h) 'riskillä' vaaratekijän vahingollisen seurauksen yleisen todennäköisyyden tai esiintymistiheyden sekä kyseisen seurauksen vakavuuden yhdistelmää;

i) 'turvallisuuden varmistamisella' kaikkia suunniteltuja ja järjestelmällisiä toimia, jotka tarvitaan riittävän varmuuden saamiseen siitä, että tuote, palvelu, organisaatio tai funktionaalinen järjestelmä saavuttaa hyväksyttävän tai tyydyttävän turvallisuuden;

j) 'turvallisuustavoitteella' laadullista tai määrällistä lausumaa, jossa määritellään vaaratekijän suurin hyväksyttävä esiintymistiheys tai todennäköisyys, jolla vaaratekijän voidaan olettaa ilmenevän;

k) 'turvallisuusvaatimuksella' tiettyyn turvallisuustavoitteeseen tähtäävään riskinhallintastrategiaan perustuvaa riskinvähentämiskeinoa; mukaan lukien organisaatiota, operatiivisia tekijöitä, menettelyjä, toimintoja, suorituskykyä ja yhteentoimivuutta koskevat vaatimukset tai ympäristönäkökohtiin liittyvät keinot;

l) 'palveluilla' joko yksittäistä lennonvarmistuspalvelua tai useiden lennonvarmistuspalvelujen muodostamaa kokonaisuutta.

3. 'Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajana' pidetään myös organisaatiota, joka on hakenut lupaa näiden palvelujen tarjoamiseen.

3 artikla

Lupien myöntäminen

1. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavan luvan saadakseen täytettävä tämän asetuksen liitteessä I esitetyt yleiset yhteiset vaatimukset sekä liitteissä II–V esitetyt erityiset vaatimukset niiden tarjoaman palvelun lajin edellyttämällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan 5 kohdan soveltamista, ja jollei tämän asetuksen 4 artiklan poikkeuksista muuta johdu.

2. Kansallinen valvontaviranomainen antaa luvan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalle tarkastettuaan, että tämä täyttää yhteiset vaatimukset.

3. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on täytettävä yhteiset vaatimukset viimeistään ajankohtana, jolloin lupa annetaan asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan mukaisesti.

4 artikla

Poikkeukset

1. Poiketen siitä, mitä 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, tietyt lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat saattavat päättää olla hyödyntämättä mahdollisuutta tarjota rajat ylittäviä palveluita ja saattavat luopua oikeudestaan vastavuoroiseen tunnustamiseen yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa.

Ne voivat tällöin hakea lupaa, joka rajoittuu asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulle jäsenvaltiolle kuuluvaan ilmatilaan.

Tällaisen hakemuksen esittämisen edellytyksenä on, että ilmaliikennepalvelujen tarjoajan tarjoamat palvelut tai palvelut, joita se aikoo tarjota, rajoittuvat yhteen tai useampaan seuraavista luokista:

a) yleisilmailu;

b) lentotyö;

c) kaupallinen ilmakuljetus, jossa käytetään vain ilma-alusta, jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 10 tonnia tai jossa matkustajapaikkoja on alle 20;

d) kaupallinen ilmakuljetus, jossa vuosittaisia tapahtumia on alle 10 000 riippumatta suurimmasta sallitusta lentoonlähtömassasta ja matkustajapaikkojen määrästä; tapahtumat lasketaan nousujen ja laskujen yhteismääränä ja kolmen edeltävän vuoden keskiarvona.

Tällaisen hakemuksen esittämisen edellytyksenä on, että muita kuin ilmaliikennepalveluja tarjoavan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan vuosittainen bruttoliikevaihto on enintään 1 000 000 euroa niiden palvelujen osalta, joita se tarjoaa tai aikoo tarjota.

Jos lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja ei objektiivisista käytännön syistä voi esittää näyttöä siitä, että se täyttää kyseiset vaatimukset, kansallinen valvontaviranomainen voi hyväksyä muut vastaavat luvut tai ennusteet, jotka koskevat kolmannessa ja neljännessä alakohdassa määriteltyjä enimmäismääriä.

Kyseistä hakemusta esittäessään lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on samanaikaisesti toimitettava kansalliselle valvontaviranomaiselle kelpoisuusperusteita koskeva asiaankuuluva näyttö.

2. Kansallinen valvontaviranomainen saa myöntää erityisiä poikkeuksia 1 kohdan vaatimukset täyttäville hakijoille ottaen huomioon niiden osuuden jäsenvaltion ilmatilan ilmaliikenteen hallinnasta.

Nämä poikkeukset voivat koskea vain liitteen I vaatimuksia, seuraavia vaatimuksia lukuun ottamatta

a) 1 kohta: tekninen ja toiminnallinen pätevyys ja valmius;

b) 3.1 kohta: turvallisuudenhallinta;

c) 5 kohta: henkilöstö;

d) 8.1 kohta: avoin ja läpinäkyvä palvelujen tarjonta.

3. Edellä 2 kohdassa esitettyjen poikkeusten lisäksi kansallinen valvontaviranomainen saa myöntää poikkeuksia hakijoille, jotka tarjoavat lentopaikan lentotiedotuspalveluja ja käyttävät säännöllisesti kullakin lentopaikalla vain yhtä työpistettä. Tällöin valvontaviranomainen ottaa huomioon hakijoiden osuuden jäsenvaltion ilmatilan ilmaliikenteen hallinnasta.

Nämä poikkeukset voivat koskea vain liitteessä II olevan 3 kohdan seuraavia vaatimuksia:

a) turvallisuudenhallintaan liittyvä vastuu sekä ulkopuoliset palvelut ja toimitukset (3.1.2 kohdassa);

b) turvallisuuskatselmukset (3.1.3 kohdassa);

c) riskien arviointia ja vähentämistä koskevat turvallisuusvaatimukset muutosten yhteydessä (3.2 kohdassa).

4. Liitteisiin III, IV ja V sisältyvistä vaatimuksista ei myönnetä poikkeuksia.

5. Asetuksen (EY) N:o 550/2004 liitteen II mukaisesti kansallisen valvontaviranomaisen on

a) määriteltävä lupaan liitetyissä ehdoissa poikkeuksen luonne ja soveltamisala ja ilmoitettava sen oikeusperusta;

b) rajoitettava luvan voimassaoloaika; ja

c) valvottava jatkossa, täyttävätkö lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat edelleen poikkeuksen myöntämisen edellytykset.

5 artikla

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

1. Kansallisen valvontaviranomaisen pyynnöstä lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on toimitettava kaikki asiaankuuluva näyttö, jonka avulla se voi osoittaa täyttävänsä sovellettavat yhteiset vaatimukset. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja voi täysimääräisesti käyttää kaikkia olemassa olevia tietoja.

2. Luvan saaneen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on ilmoitettava kansalliselle valvontaviranomaiselle palvelujensa tarjontaan suunniteltuista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta palveluntarjoajaan sovellettavien yhteisten vaatimusten tai lupaan liitettyjen ehtojen osalta.

3. Luvan saaneen ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on ilmoitettava kansalliselle valvontaviranomaiselle ilmaliikennepalvelujensa tarjontaan suunniteltuista turvallisuuteen vaikuttavista muutoksista.

4. Jos luvan saanut lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja ei enää täytä sovellettavia yhteisiä vaatimuksia tai lupaan liitettyjä ehtoja, toimivaltaisen kansallisen valvontaviranomaisen on tehtävä päätös yhden kuukauden määräajassa. Kyseisellä päätöksellä kansallisen valvontaviranomaisen on vaadittava lennonvarmistuspalvelujen tarjoajaa ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin.

Päätöksestä ilmoitetaan välittömästi asianomaiselle lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalle.

Kansallisen valvontaviranomaisen on tarkastettava, että korjaava toimenpide on pantu täytäntöön, ennen kuin se ilmoittaa hyväksynnästään asianomaiselle lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalle. Jos kansallinen valvontaviranomainen katsoo, että korjaavaa toimenpidettä ei ole asianmukaisesti pantu täytäntöön sovitussa määräajassa, kansallisen valvontaviranomaisen on ryhdyttävä aiheellisiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan 7 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 549/2004 9 artiklan mukaisesti ottaen huomioon sen, että palvelujen jatkuvuus on varmistettava.

6 artikla

Vaatimustenmukaisuuden valvonnan helpottaminen

Asetuksen (EY) N:o 550/2004 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on helpotettava kansallisen valvontaviranomaisen tai hyväksytyn laitoksen sen puolesta suorittamia tarkastuksia ja selvityksiä, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja ilman ennakkoilmoitusta tehtävät tarkastuskäynnit.

Niillä henkilöillä, jotka suorittavat tarkastuksia on oltava oikeus

a) tutkia tarpeelliset asiakirjat, tiedot, menettelyt ja muu aineisto, jolla on merkitystä lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen kannalta;

b) ottaa jäljennöksiä tai otteita kyseisistä asiakirjoista, tiedoista, menettelyistä ja muusta aineistosta;

c) vaatia suullista selvitystä paikalla;

d) päästä niihin tiloihin, niille alueille ja niihin liikennevälineisiin, jotka ovat merkityksellisiä.

Nämä tarkastukset ja selvitykset suoritetaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä noudattaen, jossa ne toteutetaan.

7 artikla

Jatkuva vaatimustenmukaisuus

Kansallisen valvontaviranomaisen on valvottava vuosittain käytettävissä olevan näytön perusteella niiden lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien toiminnan vaatimustenmukaisuutta, joille se on myöntänyt luvan.

Tämän vuoksi kansallisen valvontaviranomaisen on laadittava ja saatettava vuosittain ajan tasalle kaikki siltä luvan saaneet palveluntarjoajat kattava ohjeellinen tarkastusohjelma, joka perustuu tarjottujen palvelujen eri toimintoihin liittyvien riskien arviointiin. Ennen ohjelman laatimista kansallisen valvontaviranomaisen on kuultava kyseisiä lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia sekä tarvittaessa muita kansallisia valvontaviranomaisia, joita asia koskee.

Ohjelmassa on mainittava eri kohteissa suoritettavien tarkastusten suunnitellut aikavälit.

8 artikla

Teknistä henkilöstöä koskevat turvallisuusmääräykset

Ilmaliikennepalvelujen sekä viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoamisen osalta kansallisen valvontaviranomaisen tai muun jäsenvaltion tähän tehtävään nimeämän viranomaisen on

a) annettava asianmukaiset turvallisuusmääräykset turvallisuuteen liittyvissä operatiivisissa tehtävissä toimivaa teknistä henkilöstöä varten;

b) varmistettava kaikkien toiminnallisten organisaatioiden turvallisuuteen liittyviin operatiivisiin tehtäviin määräämän teknisen henkilöstön riittävä ja asianmukainen turvallisuusvalvonta;

c) aiheellisin perustein ja asianmukaisen tutkimuksen jälkeen ryhdyttävä tarvittaviin toimiin sellaisen toiminnallisen organisaation ja/tai sen teknisen henkilöstön suhteen, joka ei täytä liitteessä II olevan 3.3 kohdan vaatimuksia;

d) tarkistettava, että on olemassa asianmukaiset menetelmät sen varmistamiseksi, että kolmannet, joille on annettu turvallisuuteen liittyviä operatiivisia tehtäviä, täyttävät liitteessä II olevan 3.3 kohdan vaatimukset.

9 artikla

Vertaisarviointimenettely

1. Komissio järjestää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa kansallisten valvontaviranomaisten vertaisarviointeja 2–6 kohdan mukaisesti.

2. Vertaisarvioinnin suorittaa kansallisten asiantuntijoiden ryhmä. Ryhmän on koostuttava vähintään kolmesta eri jäsenvaltiosta tulevista asiantuntijoista. Asiantuntijat eivät saa osallistua vertaisarviointeihin siinä jäsenvaltiossa, jossa he työskentelevät. Komissio laatii ja pitää yllä jäsenvaltioiden nimeämien asiantuntijoiden luetteloa, joka kattaa yhteisten vaatimusten kaikki osa-alueet sellaisina kuin ne luetellaan asetuksen (EY) N:o 550/2004 6 artiklassa.

3. Komissio ilmoittaa vähintään kolme kuukautta ennen vertaisarvioinnin suorittamista jäsenvaltiolle ja kyseiselle kansalliselle valvontaviranomaiselle vertaisarvioinnin suorittamisesta, sen suunnitellusta suorittamispäivästä sekä arviointiin osallistuvien asiantuntijoiden henkilöllisyydestä.

Jäsenvaltion, jonka kansalliselle valvontaviranomaiselle vertaisarviointi suoritetaan, on ennen arvioinnin suorittamista hyväksyttävä asiantuntijoiden ryhmä.

4. Kolmen kuukauden kuluessa arvioinnin suorittamisesta arviointiryhmän on yksimielisesti laadittava kertomus, jossa voidaan esittää suosituksia. Komissio kutsuu koolle kokouksen, jossa asiantuntijat ja kansallinen valvontaviranomainen käsittelevät kertomusta.

5. Komissio välittää tämän kertomuksen kyseiselle jäsenvaltiolle. Jäsenvaltio voi kolmen kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta esittää sitä koskevat huomionsa. Huomioihin on tarvittaessa sisällyttävä toimenpiteet, joihin jäsenvaltio arvioinnin johdosta on ryhtynyt tai joihin se aikoo ryhtyä annetussa määräajassa.

Jollei kyseisen jäsenvaltion kanssa muuta sovita, arviointikertomusta ja seurantaa ei julkaista.

6. Komissio ilmoittaa vuosittain yhtenäisen ilmatilan komitean kautta jäsenvaltioille arviointien pääasiallisista tuloksista.

10 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 2005.

Komission puolesta
Jacques BARROT
Varapuheenjohtaja

LIITE I

LENNONVARMISTUSPALVELUJEN TARJOAMISTA KOSKEVAT YLEISET VAATIMUKSET

1. TEKNINEN JA TOIMINNALLINEN PÄTEVYYS JA VALMIUS

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on kyettävä tarjoamaan palveluja turvallisella, tehokkaalla, jatkuvalla ja kestävällä tavalla olosuhteissa, joissa yleinen kysyntä tietyssä ilmatilassa pysyy kohtuullisella tasolla. Tämän vuoksi sen on pidettävä yllä riittävää teknistä ja toiminnallista kapasiteettia ja asiantuntemusta.

2. ORGANISAATIORAKENNE JA -HALLINTO

2.1 **Organisaatiorakenne**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on perustettava organisaationsa ja hallinnoitava sitä sellaisen rakenteen pohjalta, jolla voidaan varmistaa turvallinen, tehokas ja jatkuva palvelujen tarjonta.

Organisaatiorakenteessa määritellään

a) nimettyjen vastuuhenkilöiden valtuudet, tehtävät ja vastuut erityisesti turvallisuuteen, laatuun, turvatoimiin, talouteen ja henkilöstöasioihin liittyvistä tehtävistä vastaavien esimiesten osalta;

b) organisaation eri osien ja prosessien keskinäinen hierarkia ja niiden väliset raportointisuhteet.

2.2 **Organisaatiohallinto**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on laadittava vähintään viisi vuotta kattava liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelmassa

a) asetetaan palveluntarjoajan yleiset päämäärät ja tavoitteet ja laaditaan strategia niiden saavuttamiseksi tavalla, jossa otetaan huomioon palveluntarjoajan kaikki muut pitkän tähtäyksen yleissuunnitelmat ja asiaankuuluvat infrastruktuurin ja teknologian kehittämiseen liittyvät yhteisön vaatimukset;

b) esitetään asiaankuuluvat tulostavoitteet palvelujen laadun ja tason, turvallisuuden ja kustannustehokkuuden osalta.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja laatii vuosittain tulevaa vuotta koskevan suunnitelman, jossa eritellään yksityiskohtaisemmin liiketoimintasuunnitelman kohdat ja määritellään kaikki siihen tehtävät muutokset.

Vuosisuunnitelmaan on sisällytettävä seuraavat palvelujen tasoa ja laatua koskevat seikat, jotka liittyvät esimerkiksi ennakoituun kapasiteetin tasoon, turvallisuuteen, viivästyneiden lentojen määrään tai rahoitusjärjestelyihin:

a) tiedot uuden infrastruktuurin tai muiden uudistusten toteuttamisesta ja selvitys siitä, miten niillä parannetaan palvelujen tasoa ja laatua;

b) tulosindikaattorit, joiden avulla palvelujen tasoa ja laatua voidaan kohtuudella arvioida;

c) palveluntarjoajan ennakoitu taloudellinen asema lyhyellä tähtäimellä sekä kaikki liiketoimintasuunnitelmaan tehtävät muutokset ja siihen vaikuttavat tekijät.

3. TURVALLISUUDEN JA LAADUN HALLINTA

3.1 **Turvallisuudenhallinta**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on hallittava kaikkien tarjoamiensa palvelujen turvallisuutta. Sen on luotava viralliset yhteydet kaikkiin osapuoliin, jotka voivat suoraan vaikuttaa sen palvelujen turvallisuuteen.

3.2 **Laadunhallintajärjestelmä**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalla on oltava viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta kaikki sen tarjoamat lennonvarmistuspalvelut kattava laadunhallintajärjestelmä, joka perustuu seuraavassa lueteltuihin periaatteisiin. Palveluntarjoajan on

a) määriteltävä laatupolitiikka, jossa otetaan huomioon eri käyttäjien tarpeet niin suuressa määrin kuin mahdollista;

b) luotava laadunvarmistusjärjestelmä, johon kuuluvilla menettelyillä varmistetaan, että kaikki toiminta tapahtuu sovellettavien vaatimusten, normien ja menettelyjen mukaisesti;

c) osoitettava laatujärjestelmän toimivuus käsikirjojen ja seuranta-asiakirjojen avulla;

d) nimettävä johdon edustajat, joiden tehtävänä on valvoa menettelyjen vaatimustenmukaisuutta ja riittävyyttä sovellettujen käytäntöjen turvallisuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi;

e) suoritettava käytössä olevaa laatujärjestelmää koskevia tarkastuksia ja toteutettava tarvittaessa siihen liittyviä korjaavia toimenpiteitä.

EN ISO 9001 -sertifikaatti, jonka on antanut tähän valtuutettu organisaatio ja joka kattaa palveluntarjoajan lennonvarmistuspalvelut, katsotaan riittäväksi näytöksi vaatimustenmukaisuudesta. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on suostuttava toimittamaan sertifiointiin liittyvä asiakirja-aineisto kansalliselle valvontaviranomaiselle tämän sitä pyytäessä.

3.3 **Toimintakäsikirjat**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on tuotettava operatiivisissa tehtävissä toimivan henkilöstönsä käyttöön ja sen ohjeistukseksi tarjottavia palveluja käsittelevä toimintakäsikirja, jonka palveluntarjoaja pitää ajan tasalla. Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että

a) toimintakäsikirja sisältää ohjeet ja tiedot, jotka operatiivisissa tehtävissä toimiva henkilökunta tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi;

b) henkilöstöllä on käytettävissään asiaankuuluvat toimintakäsikirjan osat;

c) operatiivisissa tehtävissä toimivalle henkilöstölle tiedotetaan viivytyksettä toimintakäsikirjaan tehtävistä, heidän tehtäviään koskevista muutoksista sekä näiden muutosten voimaantulosta.

4. TURVATOIMET

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on toteutettava turvajärjestelmä, jolla voidaan varmistaa

a) sen tilojen ja henkilöstön turvaaminen siten, että laiton puuttuminen palveluntarjontaan voidaan estää;

b) sen vastaanottamien, tuottamien tai muuten käyttämien operatiivisten tietojen turvaaminen siten, että näiden tietojen saanti on rajoitettu koskemaan vain siihen oikeutettuja henkilöitä.

Turvajärjestelmässä on määriteltävä

a) menettelyt, jotka liittyvät turvariskien arviointiin ja vähentämiseen, turvatoimien valvontaan ja parantamiseen, turvakatselmuksiin ja hyödyllisten tietojen levittämiseen;

b) menetelmät, jotka on suunniteltu turvatoimiin liittyvien puutteiden havaitsemiseksi ja niitä koskevien varoitusten välittämiseksi henkilöstölle;

c) keinot turvatoimiin liittyvien puutteiden vaikutusten rajoittamiseksi sekä korjaavien toimenpiteiden ja hallintamenettelyjen määrittelemiseksi, millä kyetään estämään tilanteen uusiutuminen.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on tarvittaessa vastattava henkilöstönsä turvaselvityksistä ja toimittava yhteistyössä asiaankuuluvien siviili- ja sotilasviranomaisten kanssa tilojensa, henkilöstönsä ja tietojensa turvaamiseksi.

5. HENKILÖSTÖ

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan henkilöstöllä on oltava asianmukainen ammattitaito, jotta varmistetaan turvallinen, tehokas, jatkuva ja kestävä palveluntarjonta. Palveluntarjoajan on tämän vuoksi laadittava henkilöstön rekrytoimiseen ja kouluttamiseen liittyviä strategioita.

6. TALOUDELLINEN VALMIUS

6.1 **Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on kyettävä vastaamaan taloudellisista velvoitteistaan, kuten toiminnan kiinteistä ja muuttuvista kustannuksista sekä pääomakustannuksista. Sillä on oltava asianmukainen tilinpitojärjestelmä. Sen on osoitettava kyseinen valmius tämän liitteen 2.2 kohdassa tarkoitetulla vuosisuunnitelmalla sekä sen oikeudellisen aseman edellyttämillä taseilla ja kirjanpidolla.

6.2 **Tilintarkastus**

Asetuksen (EY) N:o 550/2004 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on osoitettava, että sen tilit tarkastetaan säännöllisesti toteutettavalla riippumattomalla tilintarkastuksella.

7. KORVAUSVASTUU JA VAKUUTUSTURVA

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalla on oltava riittävä suoja sovellettavaan lainsäädäntöön perustuvien vastuidensa kattamiseksi.

Menettelyn, jolla vakuutusturva toteutetaan, on oltava oikeassa suhteessa kyseisessä tapauksessa mahdollisiin tappioihin ja vahinkoihin nähden, ja siinä on otettava huomioon palveluntarjoajan oikeudellinen asema ja sen käytettävissä olevat yksityiset vakuutusjärjestelyt.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan, joka käyttää toisen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan palveluja, on varmistettava, että sopimukset kattavat korvausvastuun jakamisen kyseisten palveluntarjoajien välillä.

8. PALVELUJEN LAATU

8.1 **Avoin ja läpinäkyvä palvelujen tarjonta**

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on harjoitettava toimintaansa avoimella ja läpinäkyvällä tavalla. Sen on julkaistava palvelujensa käyttämiseen liittyvät edellytykset ja säännöllisesti vähintään kerran vuodessa järjestettävä virallinen kuulemismenettely, jossa se kuulee palvelujen käyttäjiä joko yksittäin tai yhteisesti.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja ei sovellettavan yhteisön lainsäädännön mukaisesti saa syrjiä käyttäjiä tai käyttäjäryhmiä näiden kansalaisuuden tai henkilöllisyyden perusteella.

8.2 **Varasuunnitelmat**

Viimeistään vuoden kuluttua luvan saamisesta lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalla on oltava varasuunnitelmat kaikkia sen tarjoamia palveluja varten sellaisten tilanteiden varalta, joiden seurauksena palvelujen tarjonta ratkaisevasti heikentyy tai keskeytyy.

9. RAPORTOINTIVAATIMUKSET

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on kyettävä toimittamaan sen toimintaa koskeva vuosikertomus asiaankuuluvalle kansalliselle valvontaviranomaiselle. Kertomuksessa on esitettävä palveluntarjoajan taloudelliset tulokset, tämän kuitenkaan vaikuttamatta asetuksen (EY) N:o 550/2004 12 artiklan soveltamiseen, sekä toiminnan tulokset ja kaikki muut merkittävät toiminnot ja muutokset erityisesti turvallisuuden alalla.

Vuosikertomukseen on sisällytettävä vähintään seuraavat seikat:

— tuotettujen palvelujen tason ja laadun sekä saavutetun turvallisuustason arviointi,

— lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan tulosten vertaaminen liiketoimintasuunnitelmassa esitettyihin tulostavoitteisiin siten, että konkreettisia tuloksia tarkastellaan vuosittaisessa suunnitelmassa määriteltyjen tulosindikaattoreiden pohjalta,

— toiminnan ja infrastruktuurin tasolla tapahtuneet muutokset,

— taloudelliset tulokset, jos niitä ei ole erikseen julkaistu asetuksen (EY) N:o 550/2004 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti,

— tiedot kyseisen palveluntarjoajan tarjoamien palvelujen käyttäjien kanssa toteutetusta virallisesta kuulemismenettelystä,

— henkilöstöpolitiikkaa koskevat tiedot.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on annettava yleisölle mahdollisuus tutustua vuosikertomuksen sisältöön kansallisen valvontaviranomaisen määrittelemin edellytyksin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

LIITE II

ILMALIIKENNEPALVELUJEN TARJOAMISTA KOSKEVAT ERITYISET VAATIMUKSET

1. OMISTUSSUHTEET

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on selkeästi ilmoitettava asetuksen (EY) N:o 550/2004 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulle kansalliselle valvontaviranomaiselle seuraavat seikat:

— sen oikeudellinen asema, omistusrakenne ja kaikki järjestelyt, jotka vaikuttavat merkittävästi sen varojen hallintaan,

— kaikki sidokset muilla kuin lennonvarmistuspalvelujen tarjonnan alalla toimiviin organisaatioihin, mukaan luettuna sellaiset liiketoimet, joihin se osallistuu suoraan tai siihen liittyvien yritysten kautta ja jotka vastaavat vähintään yhtä prosenttia sen ennakoiduista tuloista. Sen on lisäksi ilmoitettava kaikista muutoksista kaikissa yksittäisissä osakkuuksissa, jotka edustavat vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden kokonaismäärästä.

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla vältetään sellaisten eturistiriitojen syntyminen, jotka voivat vaarantaa palvelujen puolueettoman ja objektiivisen tarjonnan.

2. AVOIN JA LÄPINÄKYVÄ PALVELUJEN TARJONTA

Se lisäksi, mitä liitteessä I olevassa 8.1 kohdassa säädetään, ja mikäli jäsenvaltio päättää järjestää ilmaliikenteen erityispalvelujen tarjonnan vapaan kilpailun olosuhteissa, jäsenvaltio voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että kyseiset ilmaliikenteen erityispalvelujen tarjoajat eivät osallistu toimintaan, jonka tarkoituksena tai seurauksena olisi kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen. Ne eivät myöskään saa osallistua toimintaan, joka täyttää määräävän markkina-aseman väärinkäytön tunnusmerkit sovellettavan kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

3. PALVELUJEN TURVALLISUUS

3.1 **Turvallisuudenhallintajärjestelmä**

3.1.1 *Yleiset turvallisuusvaatimukset*

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajalla on oltava käytössään palvelujensa hallinnointiin olennaisesti kuuluvana osana turvallisuudenhallintajärjestelmä, jolla

— varmistetaan virallinen, täsmällinen ja ennaltaehkäisevä lähestymistapa järjestelmälliseen turvallisuuden hallintaan, jota palveluntarjoajan turvallisuuteen liittyvien velvollisuuksien täyttäminen edellyttää; katetaan kaikki palveluntarjoajan palvelut sekä niitä tukevat järjestelyt, jotka kuuluvat sen hallinnon alaisuuteen; esitetään järjestelmän perustana oleva turvallisuuspolitiikkaa koskeva lausuma, jolla määritellään organisaation peruslähestymistapa turvallisuuden hallintaan (turvallisuuden hallinta),

— varmistetaan, että jokainen, joka osallistuu ilmaliikennepalvelujen tarjoamisen turvallisuuteen vaikuttaviin tehtäviin, on henkilökohtaisesti vastuussa omien toimiensa turvallisuudesta, ja esimiehet ovat vastuussa oman vastuualueensa turvallisuussuorituksista, ja että palveluntarjoajan ylimmällä johdolla on yleinen vastuu turvallisuudesta (turvallisuusvastuu),

— varmistetaan, että riittävän turvallisuuden saavuttaminen ilmaliikennepalveluissa asetetaan etusijalle (turvallisuuden ensisijaisuus),

— varmistetaan, että ilmaliikennepalvelujen tarjoamisen tärkeimpänä turvallisuustavoitteena on vähentää kyseisten palvelujen myötävaikutusta lento-onnettomuusriskiin niin paljon kuin käytännössä on mahdollista (turvallisuustavoite).

3.1.2 *Halutun turvallisuustason saavuttamiseen liittyvät vaatimukset*

Turvallisuudenhallintajärjestelmän avulla ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on

— varmistettava, että henkilöstöllä on riittävä koulutus ja pätevyys siihen työhön, jota heidän edellytetään tekevän, ja että heillä on asianmukainen lupakirja, jos sellainen vaaditaan, ja että he täyttävät lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset (pätevyys),

— varmistettava, että määritellään turvallisuudenhallintatoiminto, joka vastaa organisaatiossa turvallisuudenhallintajärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta; varmistettava, että tämä vastuuyksikkö on riippumaton linjajohdosta ja suoraan ylimmän johdon alainen. Jos kuitenkin on kyse pienistä organisaatioista, joissa vastuualueiden yhdistelmä voi estää riittävän riippumattomuuden, turvallisuuden varmistusjärjestelyjä täydennetään riippumattomin keinoin; ja varmistettava, että palveluntarjoajaorganisaation ylin johto osallistuu aktiivisesti turvallisuudenhallinnan varmistamiseen (turvallisuudenhallintaan liittyvä vastuu),

— varmistettava, että määrälliset turvallisuustasot määritellään ja pidetään yllä kaikkien järjestelmien osalta aina, kun se käytännössä on mahdollista (määrälliset turvallisuustasot),

— varmistettava, että turvallisuudenhallintajärjestelmä dokumentoidaan järjestelmällisesti niin, että järjestelmän yhteys organisaation turvallisuuspolitiikkaan on selvästi osoitettavissa (turvallisuudenhallintajärjestelmän dokumentointi),

— varmistettava, että organisaation ulkopuolelta hankittujen palvelujen ja tarvikkeiden turvallisuudelle on riittävät ja hyväksyttävät perusteet, ottaen huomioon niiden turvallisuusvaikutus organisaation palvelujen tarjoamiseen (ulkopuoliset palvelut ja toimitukset),

— varmistettava, että riskejä arvioidaan ja vähennetään riittävästi siten, että kaikki ilmaliikenteen hallinnan osa-alueet otetaan asianmukaisesti huomioon (riskien arviointi ja vähentäminen). Ilmaliikenteen hallinnan funktionaaliseen järjestelmään tehtäviin muutoksiin sovelletaan tämän liitteen 3.2 kohtaa,

— varmistettava, että ilmaliikenteen hallinnan toiminnalliset ja tekniset poikkeamat, joilla katsotaan olevan merkittäviä vaikutuksia turvallisuuteen, tutkitaan välittömästi ja kaikki tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan (turvallisuuteen liittyvät poikkeamat). Palveluntarjoajan on myös osoitettava, että se on toteuttanut kaikki turvallisuuteen liittyviä poikkeamia koskevat raportointi- ja arviointivelvoitteet sovellettavan kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

3.1.3 *Turvallisuuden varmistamiseen liittyvät vaatimukset*

Turvallisuudenhallintajärjestelmän avulla ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on varmistettava, että

— suoritetaan säännöllisiä turvallisuuskatselmuksia, joiden perusteella suositellaan tarvittaessa parannuksia, osoitetaan esimiehille toiminnan turvallisuus heidän omilla vastuualueillaan ja varmistetaan turvallisuudenhallintajärjestelmän asianmukaisten osien noudattaminen (turvallisuuskatselmukset),

— käytössä on menetelmiä funktionaalisten järjestelmien tai toiminnan sellaisten muutosten havaitsemiseksi, jotka saattavat osoittaa jonkin osa-alueen olevan joutumassa tilaan, jossa hyväksyttävää turvallisuustasoa ei enää voida saavuttaa, ja että korjaavat toimenpiteet toteutetaan (turvallisuuden valvonta),

— turvallisuusasioista pidetään kirjanpitoa, joka kattaa koko turvallisuudenhallintajärjestelmän toiminnan ja jonka perusteella voidaan osoittaa toiminnan turvallisuus kaikille, jotka ovat osallisina, vastuussa tai riippuvaisia tuotetuista palveluista, sekä kansalliselle valvontaviranomaiselle (turvallisuuskirjanpito).

3.1.4 *Turvallisuustason saavuttamiseen liittyvät vaatimukset*

Turvallisuudenhallintajärjestelmän avulla ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on varmistettava, että

— kaikki henkilöstön jäsenet ovat tietoisia heidän työtehtäviinsä mahdollisesti liittyvistä vaaratekijöistä (turvallisuustietoisuus),

— turvallisuuteen liittyviä poikkeamia koskevista tutkimuksista ja muista turvallisuuteen liittyvistä toimista saatuja kokemuksia ja tietoja levitetään organisaatiossa sekä johdon että operatiivisen henkilöstön tasolla (hyödyllisen tiedon levittäminen),

— kaikkia henkilöstöön kuuluvia kannustetaan aktiivisesti ehdottamaan ratkaisuja havaittujen riskien hallitsemiseksi, ja turvallisuutta parantavia muutoksia tehdään tarpeen vaatiessa (turvallisuuden parantaminen).

3.2 **Riskien arviointia ja vähentämistä koskevat turvallisuusvaatimukset muutosten yhteydessä**

3.2.1 *1 jakso*

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on turvallisuudenhallintajärjestelmän avulla varmistettava, että sen hallinnoimien ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän osien ja tukipalvelujen muutoksiin liittyvät vaaratekijät tunnistetaan ja riskit arvioidaan ja niitä vähennetään järjestelmällisesti siten, että huomioon otetaan

a) kyseisen ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän osan koko elinkaari sen suunnittelusta ja määrittelystä toteutukseen, käyttöön, ylläpitoon ja käytöstä poistamiseen asti;

b) ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän ilma-aluksessa ja maassa ja tarvittaessa avaruudessa olevat osat sekä niistä vastaavien osapuolten yhteistyö; sekä

c) ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän laitteistot, menetelmät ja henkilöstö, näiden osatekijöiden välinen vuorovaikutus sekä kyseisen osan ja ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän muiden osien väliset vuorovaikutussuhteet.

3.2.2 *2 jakso*

Vaaratekijöiden tunnistukseen, riskinarviointiin ja riskien vähentämiseen on kuuluttava seuraavaa:

a) kyseisen järjestelmän osan laajuuden, rajojen ja liittymäkohtien määrittely sekä sen selvittäminen, mitä tehtäviä kyseisen osan on suoritettava ja millaisessa toimintaympäristössä sen on tarkoitus toimia;

b) järjestelmän osaa koskevien turvallisuustavoitteiden määrittely, mukaan lukien

— ilmaliikenteen hallintaan liittyvien uskottavien vaaratekijöiden ja häiriöiden tunnistaminen sekä niiden yhteisvaikutusten selvittäminen,

— sen arviointi, mitä vaikutuksia näillä tekijöillä voi olla ilma-alusten turvallisuuteen, sekä näiden turvallisuusvaikutusten vakavuuden arviointi käyttäen 4 jaksossa esitettyä vakavuusluokitusta,

— vaaratekijöiden siedettävyyden määritys niiden suurimman esiintymistodennäköisyyden mukaan siten, että huomioon otetaan vaaratekijän vaikutusten vakavuus ja suurin esiintymistodennäköisyys 4 jakson mukaisesti;

c) tarvittaessa riskien vähentämisstrategian laatiminen siten, että siinä

— määritellään keinot, joilla voidaan suojautua riskejä aiheuttavilta vaaratekijöiltä,

— vahvistetaan tarpeen mukaan turvallisuusvaatimukset, jotka voivat koskea kyseistä järjestelmän osaa, muita ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän osia tai toimintaympäristöä, ja

— esitetään näyttö strategian toteutuskelpoisuudesta ja tehokkuudesta;

d) varmistus siitä, että kaikki määritellyt turvallisuustavoitteet ja -vaatimukset on täytetty

— ennen muutoksen toteuttamista,

— käyttöönottoon liittyvän siirtymävaiheen aikana,

— järjestelmän käyttöiän aikana, ja

— käytöstä poistamiseen liittyvän siirtymävaiheen aikana.

3.2.3 *3 jakso*

Tulokset, niiden perustelut sekä todisteet riskien arviointi- ja vähentämisprosessista, mukaan luettuna vaaratekijöiden tunnistaminen, on koottava ja dokumentoitava, jotta voidaan varmistaa, että

— voidaan esittää kattavat perustelut sen osoittamiseksi, että kyseinen ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän osa sekä järjestelmä kokonaisuudessaan ovat riittävän turvalliset ja säilyvät sellaisina tulevaisuudessa niiden ollessa asetettujen turvallisuustavoitteiden ja -vaatimusten mukaiset. Tarvittaessa tähän sisältyvät kaikkien käytettyjen ennaltaehkäisy-, seuranta- ja valvontamenetelmien eritelmät;

— kaikki muutoksen toteuttamiseen liittyvät turvallisuusvaatimukset ovat jäljitettävissä aiottuihin tehtäviin tai toimintoihin.

3.2.4 *4 jakso*

Vaaratekijöiden tunnistaminen ja niiden vakavuuden arviointi

Vaaratekijöiden määrittelemisen on oltava järjestelmällistä. Vaaratekijöiden aiheuttamien tilanteiden vakavuus kyseisessä toimintaympäristössä määritellään seuraavan taulukon sisältämän luokittelun mukaisesti. Vakavuusluokat pohjautuvat erityisiin perusteluihin, jotka koskevat vaaratekijöiden todennäköisimpiä vaikutuksia pahimmassa mahdollisessa tapauksessa.

Vakavuusluokka	Toimintaan kohdistuva vaikutus
1 (Vakavin)	Onnettomuus [1]
2	Vakava vaaratilanne [1]
3	Ilma-aluksen toimintaan liittyvä huomattava vaaratilanne, jossa ilma-aluksen turvallisuus on saattanut vaarantua ja se on ollut vähällä törmätä toiseen ilma-alukseen, maastoon tai muuhun esteeseen
4	Merkittävä vaaratilanne, jossa vallinneiden olosuhteiden perusteella voidaan päätellä, että onnettomuus tai vakava tai huomattava vaaratilanne olisi voinut syntyä, jos riskiä ei olisi kyetty hallitsemaan turvallisuusmarginaalien puitteissa tai jos lähellä olisi ollut toinen ilma-alus
5 (Vähiten vakava)	Ei välitöntä vaikutusta turvallisuuteen

[1] Sellaisena kuin se määritellään siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnan perusperiaatteista 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa neuvoston direktiivissä 94/56/EY (EYVL L 319, 12.12.1994, s. 14).

Jotta vaaratekijän eri toimintoihin kohdistuvat vaikutukset ja niiden vakavuus voitaisiin määrittää, on käytettävä järjestelmällistä lähestymistapaa/menettelyjä, jossa otetaan huomioon ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän eri osat ja vaaratekijöiden vaikutukset niihin. Näitä järjestelmän elementtejä ovat muun muassa ilma-alusten miehistöt, lennonjohtajat, ilma-alusten funktionaalinen suorituskyky, ilmaliikenteen hallinnan funktionaalisen järjestelmän maassa olevien osien toiminnallinen suorituskyky sekä valmiudet ilmaliikennepalvelujen turvalliseen tarjontaan.

Riskiluokitus

Riskiin perustuvat turvallisuustavoitteet vahvistetaan vaaratekijän suurimman mahdollisen esiintymistodennäköisyyden perusteella. Tällöin otetaan huomioon vaaratekijän vaikutuksen vakavuus ja sen suurin mahdollinen esiintymistodennäköisyys.

Vahvistettujen määrällisten tavoitteiden saavuttaminen on kyettävä osoittamaan, ja tähän liittyy olennaisena osana ilmaliikenteen hallintajärjestelmän turvallisuuden parantaminen toteuttamalla turvallisuudenhallinnan lisätoimia aina kun se on perusteltua.

3.3 **Turvallisuusvaatimukset turvallisuuteen liittyvissä operatiivisissa tehtävissä toimivaa teknistä henkilöstöä varten**

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on varmistettava, että tekninen henkilöstö, mukaan luettuna alihankkijaorganisaatioiden henkilöstö, jonka tehtävänä on käyttää ja ylläpitää käyttöä varten hyväksyttyjä ilmaliikenteen hallinnan laitteistoja, on saanut ja pitää yllä riittävät tiedot tunteakseen ne palvelut, joita heidän työnsä tukee, kuten myös työnsä todelliset ja mahdolliset vaikutukset kyseisten palvelujen turvallisuuteen sekä heidän tehtäviinsä sovellettavat työskentelyrajoitukset.

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on asiakirjoin kyettävä osoittamaan, että turvallisuuteen liittyviä tehtäviä suorittavalla henkilöstöllä, mukaan luettuna alihankkijaorganisaatioiden henkilöstö, on asianmukainen pätevyys; että työvuorojärjestelyt toteutetaan siten, että palveluntarjonnan kapasiteetin riittävyys ja tarjonnan jatkuvuus voidaan varmistaa; että toiminnassa on henkilöstön pätevöitymistä koskevia järjestelyjä ja pätevöittämiseen liittyviä toimintaperiaatteita, ja että toteutetaan henkilöstön koulutuspolitiikkaa, koulutussuunnitelmia ja koulutuskirjanpitoa sekä järjestelyjä epäpätevän henkilöstön valvontaa varten. Palveluntarjoajalla on oltava valmiina menettelyt sellaisia tilanteita varten, joissa henkilöstön jäsenen fyysinen tai henkinen tila on asetettu kyseenalaiseksi.

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on pidettävä rekisteriä, joka sisältää turvallisuuteen liittyviä tehtäviä suorittavan henkilöstön lukumäärää, asemaa ja sijoittumista koskevat tiedot. Rekisterissä on

a) ilmoitettava turvallisuuteen liittyvistä toiminnoista vastaavat henkilöt;

b) pidettävää kirjaa teknisen ja operatiivisen henkilöstön pätevyydestä ottaen huomioon vaaditut taidot ja pätevyys;

c) eriteltävä sijoituspaikat ja tehtävät, joihin tekninen ja operatiivinen henkilöstö on määrätty, mukaan luettuna kaikki työvuorojärjestelyjä koskevat menettelyt.

4. TYÖMENETELMÄT JA TOIMINTAOHJEET

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan on kyettävä osoittamaan, että sen työmenetelmät ja toimintaohjeet ovat seuraavissa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteissä esitettyjen vaatimusten mukaiset, sikäli kuin niitä sovelletaan kyseessä olevassa ilmatilassa tapahtuvaan ilmaliikennepalvelujen tarjontaan:

— Liite 2, Lentosäännöt (10. laitos, heinäkuu 2005);

— Liite 10, Ilmailun televiestintä; 2. osa: Viestintämenettelyt (6. laitos, lokakuu 2001; sisältää muutokset muutokseen 79 asti);

— Liite 11, Ilmaliikennepalvelut (13. laitos, heinäkuu 2001; sisältää kaikki muutokset muutokseen 42 asti).

LIITE III

SÄÄPALVELUJEN TARJOAMISTA KOSKEVAT ERITYISET VAATIMUKSET

1. TEKNINEN JA TOIMINNALLINEN PÄTEVYYS JA VALMIUS

Sääpalvelujen tarjoajan on varmistettava, että säätiedot, jotka ovat välttämättömiä käyttäjille heidän erilaisten tehtäviensä suorittamiseksi, toimitetaan käyttäjille soveltuvassa muodossa

— operatiivisia tehtäviä suorittaville henkilöstön jäsenille sekä ohjaamomiehistön jäsenille lennon valmistelua ja sen aikana tapahtuvaa suunnittelua varten,

— ilmaliikennepalvelujen ja lentotiedotuspalvelujen tarjoajille,

— etsintä- ja pelastusyksiköille, sekä

— lentoasemille.

Sääpalvelujen tarjoajan on ilmoitettava tarkkuus, joka sen eri toimintoja varten toimittamissa tiedoissa voidaan saavuttaa, ja sen on myös ilmoitettava kyseisten tietojen lähde ja samalla varmistettava, että tiedot saatetaan jakeluun oikea-aikaisesti ja niitä päivitetään tarvittaessa.

2. TYÖMENETELMÄT JA TOIMINTAOHJEET

Sääpalvelujen tarjoajan on kyettävä osoittamaan, että sen työmenetelmät ja toimintaohjeet ovat seuraavissa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteissä esitettyjen vaatimusten mukaiset, sikäli kuin niitä sovelletaan kyseisessä ilmatilassa tapahtuvaan sääpalvelujen tarjontaan:

— Liite 3, Kansainvälisen ilmailun sääpalvelut (15. laitos, heinäkuu 2004);

— Liite 11, Ilmaliikennepalvelut (13. laitos, heinäkuu 2001; sisältää kaikki muutokset muutokseen 43 asti);

— Liite 14, Lentopaikat (Osa I, 4. laitos, heinäkuu 2004; Osa II, 2. laitos, heinäkuu 1995; sisältää muutokset muutokseen 3 asti).

LIITE IV

ILMAILUTIEDOTUSPALVELUJEN TARJOAMISTA KOSKEVAT ERITYISET VAATIMUKSET

1. TEKNINEN JA TOIMINNALLINEN PÄTEVYYS JA VALMIUS

Ilmailutiedotuspalvelujen tarjoajan on varmistettava, että tiedot toimitetaan käyttäjille soveltuvassa muodossa

— lentojen toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ohjaamomiehistö mukaan luettuna sekä lentojen suunnittelusta, lennonhallintajärjestelmistä ja lentosimulaattoreista vastaaville henkilöille, ja

— ilmaliikennepalvelujen tarjoajille, jotka vastaavat lentotiedotuspalveluista, lentopaikkojen lentotiedotuspalveluista sekä lentojen valmistelun edellyttämien tietojen toimittamisesta.

Ennen tietojen saattamista jakeluun ilmailutiedotuspalvelujen tarjoajan on varmistettava tietojen eheys ja vahvistettava sen eri toimintoja varten toimittamien tietojen tarkkuus sekä niiden lähde.

2. TYÖMENETELMÄT JA TOIMINTAOHJEET

Ilmailutiedotuspalvelujen tarjoajan on kyettävä osoittamaan, että sen työmenetelmät ja toimintaohjeet ovat seuraavissa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteissä esitettyjen vaatimusten mukaiset, sikäli kuin niitä sovelletaan kyseisessä ilmatilassa tapahtuvaan ilmailutiedotuspalvelujen tarjontaan:

— Liite 3, Kansainvälisen ilmailun sääpalvelut (15. laitos, heinäkuu 2004);

— Liite 4, Ilmailukartat (10. laitos, heinäkuu 2001; sisältää kaikki muutokset muutokseen 53 asti);

— Liite 15, Ilmailutiedotuspalvelut (12. laitos, heinäkuu 2004).

LIITE V

VIESTINTÄ-, SUUNNISTUS- TAI VALVONTAPALVELUJEN TARJOAMISTA KOSKEVAT ERITYISET VAATIMUKSET

1. TEKNINEN JA TOIMINNALLINEN PÄTEVYYS JA VALMIUS

Viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoajan on varmistettava tarjoamiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, tarkkuus ja eheys.

Viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoajan on vahvistettava tarjoamiensa palvelujen laadullinen taso ja kyettävä osoittamaan, että sen laitteistoja huolletaan ja tarvittaessa kalibroidaan säännöllisesti.

2. PALVELUJEN TURVALLISUUS

Viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoajan on noudatettava liitteessä II olevassa 3 kohdassa esitettyjä palvelujen turvallisuutta koskevia vaatimuksia.

3. TYÖMENETELMÄT JA TOIMINTAOHJEET

Viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjoajan on kyettävä osoittamaan, että sen työmenetelmät ja toiminta-ohjeet ovat kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen ilmailun televiestintää käsittelevässä liitteessä 10 esitettyjen vaatimusten mukaiset (osa I, 5. laitos, heinäkuu 1996; Osa II, 6. laitos, lokakuu 2001; Osa III, 1. laitos, heinäkuu 1995; Osa IV, 3. laitos, heinäkuu 2002; Osa V, 2. laitos, heinäkuu 2001; sisältää kaikki muutokset muutokseen 79 asti), sikäli kuin niitä sovelletaan kyseisessä ilmatilassa tapahtuvaan viestintä-, suunnistus- tai valvontapalvelujen tarjontaan.